

- Zemskova, A. Yu. (2009). *Lynvosemyotycheskye kharakterystyky anhlouazychnoho hastronomycheskoho dyskursu*: dyss. kand. fylol. nauk: 10.02.04. Volhohrad. S. 85.
- Karasyk, V. Y. (1996). *Kulturnyye domynanty v yazyke. Yazykovaia lychnost: kulturnye kontsepty*. Volhohrad: Arkhanhelsk. S. 4–11.
- Karaulov, Yu. N. (2010). *Assotsyatyvnaia hrammatyka russkoho yazyka*. Moskva: Yzd-vo LKY.
- Levytskyi, V. V. (2012). *Semasyolohyia*. Vynnytsa: Nova Knyha.
- Olianych, A. V. (2004). *Prezentatsyonnaia teoriia dyskursu*: monohrafiya. Volhohrad: Paradyhma.
- Osovskaya, I. M. (2013). *Suchasnyi nimetskomovnyi simeinyi dyskurs: mentalnyi i verbalnyi resurs*: monohrafiia. Chernivtsi: Vydavnychy dim «RODOVID».
- Savchuk, T. H. (2018). Kohnityvna karta suchasnoho anhlomovnoho hastronomichnoho reklamnoho estetychnoho dyskursu. *Molodyi vchenyi*. №5(57), 132–136.
- Selivanova, O. O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy*. Poltava: Dovkillia-K.
- Berghe, S. (2010). The Language of Luxury. Opulence in Gastronomic Discourse, 1960–2000. *Luxury in the Low Countries Miscellaneous Reflections on Netherlandish Material Culture, 1500 to the Present*. Brussels: ASP Publishers, 239–258.
- Gee, J. P. (1990). Social linguistics and literacies: Ideology in discourses. *Critical perspectives on literacy and education*. London.
- Rossato, L. (2009). *The Discourse of British TV Cookery*. Naple.

УДК 81'255:81'42=811.112.2

**PECULIARITIES OF TRANSLATION OF TEXTS OF
GERMAN-SPEAKING OFFICIAL AND BUSINESS DISCOURSE
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ
НІМЕЦЬКМОВНОГО ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО ДИСКУРСУ**

Наталія ДРАГАНОВА, Антоніна КОРОЛЬ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
drahanova.nataliia@chnu.edu.ua, a.korol@chnu.edu.ua
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-7250-6671>
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-1576-0120>

The purpose of our article was to analyze the peculiarities of the translation of texts of German-language official business discourse. The object of our research is international agreements between Ukraine and Germany (German and Ukrainian), and the subject is the peculiarities of their translation. It should be noted that the documents of interstate nature on the legal basis of relations between the Federal Republic of Germany and Ukraine, which are posted on the website of the Embassy of Ukraine in Germany (Botschaft der Ukraine in der Bundesrepublik Deutschland) and the Embassy of the Federal Republic of Germany in Kyiv Києві (Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Kiev). In our study, we used general scientific methods (induction and deduction, analysis and synthesis), methods of linguistic analysis, such as communicative-pragmatic and interpretive analysis of the text, as well as contrastive translation analysis, which is considered the main method of comparing the original text and translated text. The article describes the lexical, grammatical and stylistic features of the texts of international agreements, taking into account the specifics of the official business style in the German and Ukrainian language pictures of the world. The texts of the analyzed agreements are the sphere of concentration of nationally marked vocabulary and features of the socio-political state of the country. The level of translation of formal agreements implies the preservation of the stylistic features of the original text as much as possible. The study found that current trends in the translation of official business discourse, including international agreements, show that the typological features of the German and Ukrainian languages impose restrictions on the use of translation transformations such as tracing, preferring lexical-semantic transformations (concretization) and grammatical substitutions (replacement of grammatical category, replacement of grammatical form, syntactic transformations of sentence structure). At the same time, for the transfer of non-equivalent

vocabulary there is an increasing tendency to use the nominations established for the practice of translation and international communication in the framework of equivalent translation, transliteration, to a lesser extent - transcription. Within the framework of text units, complex transformations are often more obvious when translated into Ukrainian.

Key words: official business discourse, German-Ukrainian international agreements, professional translation, translation strategies.

Мета статті полягала у встановленні особливостей перекладу текстів німецькомовного офіційно-ділового дискурсу. Об'єктом дослідження обрані міжнародні угоди між Україною і Німеччиною (німецькою та українською мовами), а предметом – особливості їх перекладу. Для аналізу обрано документи міждержавного характеру з договірно-правової бази відносин між Федеративною Республікою Німеччина і Україною, котрі розміщені на сайтах Посольства України у ФРН (Botschaft der Ukraine in der Bundesrepublik Deutschland) та Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Києві (Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Kiev). У дослідженні застосовано загальнонаукові методи (індукції та дедукції, аналізу та синтезу), методи лінгвістичного аналізу, як-от комунікативно-прагматичний та інтерпретаційний аналіз тексту, а також контрастивно-перекладацький аналіз, що вважається основним методом зіставлення тексту оригіналу та тексту перекладу. У статті описано лексико-граматичні та стилістичні особливості текстів міжнародних угод із урахуванням специфіки офіційно-ділового стилю в німецькій та українській мовних картинах світу. Тексти аналізованих угод є сферою концентрації національно маркованої лексики і особливостей суспільно-політичного стану країни. Рівень перекладу офіційних угод передбачає збереження в максимальному ступені стилістичних особливостей тексту оригіналу. У ході дослідження було встановлено, що сучасні тенденції перекладу текстів офіційно-ділового дискурсу, зокрема міжнародних угод, демонструють, що типологічні особливості німецької та української мов накладають обмеження на використання таких перекладацьких трансформацій, як калькування, віддаючи перевагу лексико-семантичним трансформаціям (конкретизація) і граматичним замінам (заміна граматичної категорії, заміна граматичної форми, синтаксичні трансформації структури речення). При цьому для передачі безеквівалентної лексики все більше спостерігається тенденція до використання усталених для практики перекладу та міжнародної комунікації номінацій в рамках еквівалентного перекладу, транслітерації, в меншій мірі – транскрипції. В рамках текстових одиниць частіше очевидні комплексні трансформації при перекладі на українську мову.

Ключові слова: офіційно-діловий дискурс, німецько-українські міжнародні угоди, фаховий переклад, перекладацькі стратегії.

Вступ. Сьогодні Німеччина вважається одним з найголовніших стратегічних партнерів України. Активізація партнерських відносин між нашою країною та Німеччиною в контексті євроінтеграційних процесів демонструє нагальну потребу в якісних перекладах текстів офіційно-ділового дискурсу. Саме тому не виникає жодних сумнівів у тому, що здійснення перекладів з німецької мови українською як на офіційному рівні, так і в галузі міжнародної підприємницької діяльності, є актуальним та вкрай необхідним.

Інтерес до текстів офіційно-ділового стилю зароджується серед вітчизняних перекладознавців ще у ХХ столітті у зв'язку з появою численних міжнародних організацій, таких як, ООН, заснованої в 1945 році, чи НАТО, що розпочала свою діяльність у 1949 році одночасно з іншою міжнародною організацією – Радою Європи.

Офіційно-діловий дискурс неодноразово ставав об'єктом лінгвістичних досліджень. Особливості створення автентичних текстів міжнародних угод вивчав В. І. Євінтов. Лексичний склад дипломатичного дискурсу, його засоби аргументації, систематичний аналіз лексичних, граматичних і стилістичних особливостей міжнародної документів ООН, НАТО, ЮНЕСКО та ін. висвітлено у працях В. В. Калюжної. А. П. Коваль запропонувала власну порівневу класифікацію міжнародних документів. Лексичну складову текстів міжнародних правових актів, зокрема, юридичну лексику та термінологію, досліджували І. М. Гумовська та О. Р. Зарума-Панських. Комунікативні та прагматичні аспекти правових документів були у центрі наукових розвідок М. С. Власенка, В. І. Круківського.

Мета нашої статті полягає в аналізі особливостей перекладу текстів німецькомовного офіційно-ділового дискурсу. Об'єктом дослідження ми обрали міжнародні угоди між

Україною і Німеччиною (німецькою та українською мовами), а предметом – особливості їх перекладу. Зауважимо, що для аналізу обрано документи міждержавного характеру з договірно-правової бази відносин між Федеративною Республікою Німеччина і Україною, котрі розміщені на сайтах Посольства України у ФРН (*Botschaft der Ukraine in der Bundesrepublik Deutschland*), Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Києві (*Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Kiew*) та на офіційному вебпорталі парламенту України (Законодавство України).

Методи дослідження. У дослідженні ми послуговувалися загальнонауковими методами (індукції та дедукції, аналізу та синтезу), методами лінгвістичного аналізу, як-от комунікативно-прагматичним та інтерпретаційним аналізом тексту, а також контрастивно-перекладацьким аналізом, що вважається основним методом зіставлення тексту оригіналу та тексту перекладу.

Результати та обговорення. Відповідно до тематично-ситуативної сфери функціонування офіційно-ділового мовлення розрізняють законодавчий (закони, укази, статuti, постанови), дипломатичний (міжнародні угоди, конвенції, ком'юніке, звернення, ноти, протоколи) і діловий дискурси (*Шаргай, 1998, с. 31*). Дипломатичний дискурс, на відміну від ділового, через свій формалізований характер позбавлений суттєвих відмінностей у німецькій та українських мовах і спирається на загальновизнані правила міжнародного етикету. Обов'язковим є дотримання правил дипломатичного протоколу, що включає принцип «міжнародної ввічливості» і принцип взаємності (*Коновченко, 2012, с. 72*).

Мова офіційних і дипломатичних документів характеризується наявністю міжнародної термінології (інтернаціоналізми), функціональних синонімів, етикетних висловів, ustalених словосполучень нефразеологічного типу і, навіть, елементів образності та виразності. У дипломатичній терміносистемі слова набувають іншого значення, ніж у літературній мові, або використовується лише один з лексико-семантичних варіантів полісемічного слова (*Поворознюк, 2004, с. 5*). Необхідними атрибутами стилю дипломатичних документів є складні синтаксичні конструкції, політологічна лексика з елементами військової, юридичної тощо, особлива терміносистема.

Говорячи про внутрішньостильову нормативність офіційно-ділових текстів, ми опираємося на використання мовленнєвих засобів у певних регламентованих співвідношеннях. Проявом внутрішньостильової нормативності текстів офіційних угод міждержавного характеру є уніфікація мовних засобів, скорочення мовних варіантів, що призводять до виникнення стандартних мовленнєвих формул, до обов'язкового вибору відповідного способу вираження змісту.

Німецькому офіційно-діловому стилю часто приписують номінативний або іменний характер. Йдеться про переважання функції іменника, насичення конструкціями, у складі яких є іменники, тобто кількісного панування назв і зосередження інформативного навантаження словосполучення не в дієслові, а в іменниках. Офіційно-діловій мові притаманний аналітизм, тобто тенденція до стислості й чіткості висловлювання, яка виражається в лексико-граматичних особливостях цього стилю. Речення офіційних угод насичені правовою та спеціальною лексикою, а також назвами офіційних установ та структур (*Ministerium der Ukraine für Familie und Jugend – Міністерство у справах сім'ї та молоді; die Regierung der Ukraine und die Bundesregierung – уряд України і уряд Федеративної Республіки Німеччина*). Останні доволі великі й називаються відповідно до національної правової культури і мовної специфіки, наприклад: *Ministerkabinett der Ukraine – Кабінет Міністрів України; Німецько-Українська промислово-торговельна палата – Deutsch-Ukrainischen Industriehandelskammer*.

У лексичній системі мови, в її формуванні, розвитку та функціонуванні важливу роль відіграє принцип економії мовних засобів. На функціонування аналітичних дієслівно-іменних конструкцій паралельно з відповідним дієсловом впливає не лише стилістичний принцип відбору економічнішого та виразнішого мовного рішення, але й правила точнішого й доцільнішого слововживання:

Zu diesem Zweck wird das Projekt in Kooperation mit der Universität Czernowitz ein internationales Austauschsemester zur Aus- und Weiterbildung von integrierten Stadtplanern und Stadtplanerinnen an der Universität schaffen.

З цією метою проект у співробітництві з Чернівецьким університетом розроблять при університеті семестровий курс міжнародного обміну для підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з міського планування.

Для синтаксиса характерні велика кількість поширених речень із однорідними членами, а також складносурядних речень з підрядними означальними, додатковими, умовними; вирази лексично позначеного синтаксичного зв'язку; наявність дієприкметникових зворотів; прямий порядок слів у реченнях, наприклад:

Der «International Tracing Service» (=ITS) erteilt Auskunft über Deutsche und Nicht-Deutsche, die in Konzentrationslagern, Ghettos, Arbeitslagern und Gestapo-Gefängnissen zwischen 1933 und 1945 inhaftiert waren. Opfer des Holocaust, Nicht-Deutsche, die als Zwangsarbeiter nach Deutschland verschleppt worden sind, Displaced Persons (DP's), die nach dem Ende des Zweiten Weltkrieges unter der Obhut internationaler Flüchtlingsorganisationen standen (wie die UNRRA, IRO), Kinder, die am Ende des Zweiten Weltkrieges unter 18 Jahre alt waren und zu den Verfolgengruppen gehörten.

«International Tracing Service» (=ITS) надає довідки про німців і не німців, які між 1933 і 1945 роком були ув'язнені у концентраційних таборах, гетто, трудових таборах, а також у в'язницях тешапо, про жертв голокосту, не німців, перевезених до Німеччини на примусові роботи, переміщених осіб, які після Другої світової війни перебували під опікою міжнародних організацій біженців (напр. UNRRA, IRO), дітей, які наприкінці Другої світової війни не досягли 18-літнього віку і належали до груп переслідуваних.

Наведений приклад є одним об'ємним складнопідрядним реченням, котре містить кілька підрядних речень, які є ніби віддзеркаленням одне одного в перекладі. Проте найчіткішою відмінністю в перекладі є саме порядок слів.

Як відомо, структури німецької та української мов докорінно відрізняються одна від одної, і адекватність передачі граматичних конструкцій однієї мови засобами іншої залежить від вмінь та навичок перекладача. Для рівноцінного перекладу необхідно визначити точне значення кожної граматичної форми оригіналу та знайти відповідник в українській мові. При цьому слід враховувати той факт, що між текстом оригіналу та текстом перекладу, особливо на морфологічному рівні, спостерігаються суттєві міжмовні відмінності, в основі яких лежать особливості системи та норми мов (Кучер; Сидоренко, 2017, с. 236).

Проведений нами лінгвістичний аналіз показав, що особливості офіційно-ділового стилю текстів угод проявляються, в першу чергу, в області лексики і фразеології, а також в області синтаксису. У них використовується загальноновживана, спеціальна (під спеціальною лексикою розуміємо лексику, яка має закріплені варіанти в офіційно-ділових текстах німецькою і українською мовами), а також власне термінологічна лексика.

Характерною рисою досліджуваних текстів офіційно-ділового стилю є вживання нейтральних і загальнокнижних слів, таких, наприклад, як: *Angaben beruhen auf Erkenntnissen und Einschätzungen* – дані опираються на відомості та оцінки; *Es wird vorsorglich darauf hingewiesen* – заздалегідь звертається увага на те; *Beziehungen entwickeln sich* – відносини базуються та розвиваються.

Окрім зазначених слів, особливостями текстів угод та офіційної інформації посольств є використання в них:

- професійної (дипломатичної, військової, політичної та ін.) термінології: *Ukrainische Gesetzgebung* – Українське законодавство; *Staatsangehöriger* – громадянин; *Soldaten* – Військовослужбовці;

- нетермінологічних слів, які вживаються переважно в адміністративно-канцелярській мові: *Kann in beiderseitigem Einvernehmen geändert oder aufgrund ... werden* – може бути змінений або доповнений;

- архаїзмів: *gilt* – чинний; *ausgefertigt* – укладений; *für die Umsetzung* – в реалізації.

На особливе стилістичне забарвлення дієслівно-іменних конструкцій у аналізованих текстах впливає специфіка їх дієслівного компонента. Багато дієслівних компонентів тісно пов'язані з книжковими або офіційними різновидами мови, які надають своєрідного стилістичного відтінку тим аналітичним конструкціям, іменний компонент яких такого відтінку не має. Наприклад: *Vertrauen schenken* – довіряти; *Hoffnung fassen / hegen / haben* – плекати надію; *Sicherheit leisten / gewähren* – бути впевненим.

Стилістичне забарвлення іменного компонента в поєднанні зі стилістично нейтральним дієсловом часто поширюється на всю аналітичну дієслівно-іменну конструкцію, наприклад: *eine Versicherung, eine Zusicherung geben, abgeben, erteilen* – заневнути; *unter Kontrolle stellen* – взяти під контроль; *Einfluss haben, machen* – мати вплив.

Офіційність, суворість, однозначність і стереотипність текстів угод відображає спеціальна лексика, яка вживається в номінативному значенні і, таким чином, створює фон міжнародного документа. Варто також відзначити наявність лаконічності інформації. Ще одна особливість – широке вживання відіменникових конструкцій, що дозволяє уникати використання складнопідрядних речень з підрядними причинами, мети, умовними. Підрядні частини місця і часу взагалі маловживані.

В аналізованих текстах застосовуються скорочені слова та аббревіатури (*internationale Zusammenarbeit* – GIZ, *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* – GmbH). Основний принцип скорочення – скорочені слова та аббревіатури не повинні ускладнювати розуміння тексту або вести до подвійного тлумачення.

Абревіатури, що містять як ініціали, так і елементи слів, є змішаними аббревіатурами. Наприклад, *Німецьке дослідне товариство* – DFG. Однак, змішані аббревіатури в німецькій мові непродуктивні, оскільки в основному використовуються скорочення, запозичені з англійської мови (*компанія Gebr. Sanders GmbH & Co. KG*).

Німеччина нерідко орієнтується на західні (американські) політичні стандарти і цінності. Багато запозичень з англійської мови спостерігаються часто у вигляді аббревіатур у німецькому військово-політичному дискурсі (*NATO* – North Atlantik Treaty Organization, *EU-Battlegroups*, *ISAF* – International Security Assistance Force, *Saceur* – Supreme Allied Commander Europe та ін.).

Беручи до уваги розбіжності в граматичній структурі й лексичному наповненні української та німецької мов, слід зазначити, що при перекладі офіційних документів міжнародного характеру і міждержавних угод зафіксовано використання різноманітних перекладацьких трансформацій.

Буквальний переклад без використання трансформацій цілих речень зустрічається досить рідко в аналізованих текстах, що зумовлено тим, що речення в таких текстах переважно складні, поширені і буквально їх відтворити засобами української мови практично не можливо. У той же час, частини складних речень в деяких випадках перекладаються дослівно, наприклад:

Auf der zwischenstaatlichen Ebene wird eine aktive Tätigkeit auch im Rahmen der ukrainisch-deutschen regierungsübergreifenden Kommissionen durchgeführt.

На міждержавному рівні активна робота ведеться також у рамках міжурядових українсько-німецьких комісій.

Описовий або пояснювальний переклад – спосіб передачі безеквівалентної лексики полягає в розкритті значення лексичної одиниці вихідної мови за допомогою розгорнутих словосполучень, що розкривають суттєві ознаки позначуваного цією лексичною одиницею явища (Бик, 2005). Хоча цей спосіб і розкриває значення вихідної лексики, але має суттєвий недолік, він досить громіздкий і неекономний, тому перекладачі поєднують два прийоми: транскрипцію та описовий переклад.

Такий прийом перекладу або, точніше, інтерпретації слова звичайно застосовується тоді, коли у словниковому складі мови, на яку робиться переклад, немає ні еквівалента, ні аналогів, які відповідають значенню слова чи словосполучення оригіналу. Найчастіше описово перекладаються слова, котрі позначають поняття або явища, які відсутні в нашому

житті, а тому вони не мають в українській мові спеціальних слів для їх позначення: *Beantragung eines polizeilichen Führungszeugnisses in Deutschland* – Подання заяви на отримання довідки про несудимість в Німеччині.

Суть наближеного способу перекладу полягає у тому, що замість слова з національною специфікою перекладач використовує реалію мови, яка має власну національну специфіку, але в той же час має багато спільного з реалією мови перекладу:

Wissenschaftlich-technologische Zusammenarbeit zwischen der Ukraine und Deutschland wird auf der Basis der Gemeinsamen Erklärung des Staatlichen Komitees der Ukraine für Wissenschaft und Technologie und des Bundesministeriums für Bildung und Forschung über wissenschaftlich-technische Beziehungen vom 10. Juni 1993 ausgeführt, die als ein interinstitutioneller Vertrag gilt.

Науково-технологічне співробітництво між Україною і Німеччиною здійснюється на основі Спільної Заяви Державного комітету України з питань науки і технологій та Федерального міністерства наукових досліджень і технологій Німеччини про науково-технічні відносини від 10 червня 1993 року, яка має статус міжвідомчої угоди.

При описовому перекладі або експлікації лексична одиниця мови оригіналу замінюється словосполученням, експлікується її значення, що дає більш-менш повне пояснення або визначення цього значення на мові перекладу. За допомогою експлікації можна передати значення будь-якого безеквівалентного слова в оригіналі. Однак у цього виду перекладу є і недолік – його громіздкість і багатослівність. Тому найбільш успішно цей спосіб перекладу застосовується в тих випадках, де можна обійтися коротким поясненням.

Синтаксичні заміни – одна з найпоширеніших граматичних трансформацій в аналізованих текстах, наприклад:

Ein wichtiges Element der Verbesserung der Zusammenarbeit und der Förderung der Verbreitung von der kulturellen Präsenz der Ukraine in der Bundesrepublik Deutschland ist die finanzielle Unterstützung der Projekte seitens des Staates oder der Förderer.

Важливим елементом стимулювання співпраці та сприяння поширенню культурної присутності України у ФРН є надання державою чи меценатами фінансової підтримки проектам, здатним якнайкраще представити нашу країну та її багату культуру на німецькій землі.

Транспозиція членів речення зумовлена переважно граматичними розбіжностями в побудові конструкцій в українській та німецькій мовах:

Gemäß Art. 82 Abs. 1 GG bedarf jedes Gesetz der Ausfertigung durch den Bundespräsidenten und der Verkündung im Bundesgesetzblatt.

Відповідно до п.1 ст. 82 Основного Закону кожен закон має бути оформлений Федеральним президентом і опублікований у «Віснику федерального законодавства».

У розглянутому прикладі транспозиція спостерігається на рівні членів словосполучень. У багатьох випадках вона використовується і ширше – на рівні структурних частин речень.

Слід зазначити, що переклад документів і офіційної інформації є досить точною і повне перетворення речень зустрічається вкрай рідко. Найчастіше використовується перетворення окремих фрагментів речення. Антонімічний переклад передбачає переклад негативної конструкції позитивною і навпаки. Наприклад:

Rechtsverordnungen werden ebenfalls – vorbehaltlich anderweitiger gesetzlicher Regelungen – im Bundesgesetzblatt verkündet.

Нормативні акти також публікуються у «Віснику федерального законодавства», якщо інше не передбачено іншими положеннями закону.

Так, у наведеному прикладі стверджувальна конструкція українською мовою перекладена негативною з використанням частки *ne*. Семантика речення при цьому не змінилася. Аналіз показав, що різні види трансформацій використовуються з неоднаковою частотністю при перекладі офіційно-ділових текстів міждержавного характеру.

Специфіка структури німецької та української мов, норми їх вживання також є джерелом ускладнень в знаходженні еквівалентних форм передачі змісту офіційних угод між

країнами. Що стосується граматичного рівня, то в німецькій та українській мовах існують свої морфологічні та синтаксичні норми, дійсні лише для цих мов. У процесі перекладу необхідно знайти такі засоби і, в першу чергу, такі граматичні форми, які так само відповідають змісту, так само зливаються з ним, як зливається зі своїм змістом форма міждержавної угоди.

Висновки. Сучасні тенденції перекладу досліджуваних текстів офіційно-ділового дискурсу демонструють, що типологічні особливості німецької та української мов накладають обмеження на використання таких перекладацьких трансформацій, як калькування, віддаючи перевагу лексико-семантичним трансформаціям (конкретизація) і граматичним замінам (заміна граматичної категорії, заміна граматичної форми, синтаксичні трансформації структури речення). При цьому для передачі безеквівалентної лексики все більше спостерігається тенденція до використання усталених для практики перекладу та міжнародної комунікації номінацій в рамках еквівалентного перекладу, транслітерації, в меншій мірі – транскрипції. В рамках текстових одиниць частіше очевидні комплексні трансформації при перекладі на українську мову. Перспективними напрямками дослідження можна назвати особливості перекладу таких видів офіційно-ділового дискурсу як переговори, конференцій, ділових зустрічей, нарад в усному форматі.

Список літератури

Артюмцев О. В. Особливості відтворення німецьких юридичних термінів українською мовою. *Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу: Тези доповідей XI наукової конференції з міжнародною участю.* Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 10–11.

Баклан І., Бугайова М. Переклад назв документів галузі міжнародного права (на матеріалі німецько-українських угод). *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* Дрогобич : Посвіт, Вип. 21, том 1, 2018. С. 62–66.

Бик І. С. Теорія і практика перекладу. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 240 с.

Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Теорія і практика перекладу. Німецька мова. Вінниця : Нова книга, 2016. 211 с.

Коновченко О. В. Міжнародне листування : навч. посіб. Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2012. 98 с.

Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник / за ред. О. І. Тереха, 5-те вид., випр. і доп. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.

Кучер З. І., Сидоренко Л. М. Граматичні особливості перекладу німецьких фахових текстів українською мовою. *Науковий журнал "Молодий вчений".* ХДУ : Гельветика. № 11 (51), 2017. С. 235–239.

Лисенко Г. Л., Баклан І. М., Чепурна З. В. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям): підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видво «Політехніка», 2019. 204 с.

Поворознюк Р. В. Лінгвокультурологічні особливості протокольних промов у оригіналі та перекладі (на матеріалі українських та американських текстів) : автореф. ... к. філол. н. : 10.02.16. К., 2004. 16 с.

Шаргай І. Є. Комунікативно-прагматичні особливості французького ділового листа в оригіналі та перекладі : дис. ... к. філол. н. : 10.02.16. К. : Київський ун-т ім. Тараса Шевченка, 1998. 224 с.

Nord C. Adäquatheit statt Äquivalenz: Ausnahme oder Regel? In: *Nord, Christiane, Öncü, Mehmet Tahir, Massud Abdul-Hafiez (eds.): Übersetzungsäquivalenz in Textsorten.* Berlin: Logos, 2018. S. 113–127.

Stolze R. *Übersetzungstheorien. Eine Einführung.* 7., überarbeitete und erweiterte Auflage, Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag, 2018. 329 S.

References

Artomtsev, O. V. (2021). Osoblyvosti vidtvorennia nimetskykh yurydychnykh terminiv ukrainskoiu movoiu [Features of reproduction of German legal terms in Ukrainian]. *Aktualni problemy perekladoznavstva ta metodyky navchannia perekladu.* Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina, 10–11.

Baklan, I., Buhaiova, M. (2018). Pereklad nazv dokumentiv haluzi mizhnarodnoho prava (na materialy nimetsko-ukrainskykh uhod) [Translation of titles of documents in the field of international law (based on German-Ukrainian agreements)]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk.* Drohobych: Posvit, Vyp. 21, tom 1, 62–66.

- Byk, I. S. (2005). *Teoriia i praktyka perekladu* [Theory and practice of translation]. Lviv: LNU im. I. Franka.
- Kyiak, T. R., Naumenko, A. M., Ohui, O. D. (2016). *Teoriia i praktyka perekladu* [Theory and practice of translation]. Himetska mova: Binnytsia: Nova knyha.
- Konovchenko, O. V. (2012). *Mizhnarodne lystuvannia* [International correspondence]: navch. posib. Kh. : Nats. aerokosm. un-t im. M. Ye. Zhukovskoho «KhAI».
- Korunets, I. V. (2017). *Teoriia i praktyka perekladu (aspektyvi pereklad)* [Theory and practice of translation (aspect translation)]: pidruchnyk / za red. O. I. Tereha, 5-te vyd., vypr. i dop. Vinnytsia. Nova Knyha.
- Kucher, Z. I., Sydorenko, L. M. (2017). Hramatychni osoblyvosti perekladu nimetskykh fakhovykh tekstiv ukrainskoiu movoiu [Grammatical features of translation of German professional texts into Ukrainian]. *Naukovyi zhurnal "Molody vchenyi"*. KhDU : Helvetyka. № 11 (51), 235–239.
- Lysenko, H. L., Baklan, I. M., Chepurna, Z. V. (2019). *Osnovy perekladu – mist mizh teoriieiu i praktykoiu (nimetsko-ukrainskyi napriam)* [Fundamentals of translation – a bridge between theory and practice (German-Ukrainian direction)]: pidruchnyk. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vydvo «Politekhnik».
- Povorozniuk, R. V. (2004). *Linhvokulturolohichni osoblyvosti protokolnykh promov u oryhnali ta perekladi (na materialy ukrainskykh ta amerykanskykh tekstiv)* [Linguo-cultural features of protocol speeches in the original and translation (based on Ukrainian and American texts)]: avtoief. ... k. filol. n.: 10.02.16. K.
- Sharhai, I. Ye. (1998). *Komunikatyvno-prahmatychni osoblyvosti frantsuzkoho dilovoho lysta v oryhnali ta perekladi* [Communicative and pragmatic features of the French business letter in the original and translation]: dys. ... k. filol. n.: 10.02.16. K. : Kyivskyi un-t im. Tarasa Shevchenka.
- Nord, C. (2018). Adäquatheit statt Äquivalenz: Ausnahme oder Regel? In: *Nord, Christiane, Öncü, Mehmet Tahir, Massud Abdul-Hafiez (eds.): Übersetzungsäquivalenz in Textsorten*. Berlin: Logos, 113–127.
- Stolze, R. (2018). *Übersetzungstheorien*. Eine Einführung. 7., überarbeitete und erweiterte Auflage, Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag.

УДК 811.111'272.42'373

**ICONIC ENCODING OF CORPOREALITY
IN MODERN ENGLISH
ІКОНІЧНЕ КОДУВАННЯ ТІЛЕСНОГО ПРОСТОРУ
В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Анна ЗАСЛОНКІНА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

a.zaslonkina@chnu.edu.ua

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-9446-3975>

The literature on the unity of emotional, volitional, intellectual, and physical states within the holistic cognitive-semantic context of corporeality shows a variety of approaches. The originality of our solution lies in the fact that the object of the present study is the domain of Greimassian semiotic theory (including the so-called thymic category) that has been further developed: Taking into consideration that people use basic-level concepts regularly, we hypothesised that thymic category members can be selected, given that these category members are yielding information on the semantics of perception in the elementary concepts of Modern English. The data obtained suggests that the information on the thymic category is conveyed by the conceptual triad SENSE : FEELING : EMOTION. Furthermore, cognitive and onomasiological features of the basic-level concepts have been analysed. Thus, the previous research has been extended by clarifying the semiotic structure of the thymic category in Modern English and presenting the results on the distribution of cognitive-onomasiological capability within the framework of derivatives of the verbalized conceptual triad SENSE : FEELING : EMOTION. The iconic character of this conceptual complex is one of the means of naïve worldview reconstruction in word-formation. Notably, the iconic aspect is marked by cognitive-semantic shift of the thymic-neuter indices of the conceptual thymic information to its thymic-extremal analogues. This could be a result of the fact that the shift of a given type is based on the correlation of evaluation of the sign-motivator and expressive-gnoseological functions of perception performed by the native speakers. The reconstruction of